

๖๐

อ ยู่ ก็ รัก จ า ก ก็ คิด ถึง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สาราณียธรรม ๖ ประการนี้ คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ เข้าไปตั้งกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม ประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้า และลับหลัง แบ่งปันลาภทั้งหลาย ที่ประกอบด้วยธรรมได้มา โดยธรรม แม้โดยที่สุดบิณฑบาต ย่อมบริโภคร่วมกันกับเพื่อน พรหมจรรย์ทั้งหลายผู้มีศีล ภิกษุเป็นผู้มีศีลไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไท อันวิญญูชนสรรเสริญ อันคณาภิภูจูงไม่ยืดถือ เป็นไปพร้อมเพื่อสมาธิ เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

อยู่ก็รัก จากก็คิดถึง

๕๔๖

ทุกชีวิตตั้งแต่เกิดมา จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ล้วน
บ่าวนำไปสู่ความตายทั้งสิ้น เพราะทุกชีวิตต่างต้องอย่างก้าวไป
พร้อมกับกาลเวลา ที่นำความชราและความเสื่อมมาเยือน
ทุกขณะจิต พวกเรานักสร้างบารมีต้องให้ชีวิตก้าวไปพร้อมกับ
การสร้างความดี เราจะต้องใช้เวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้สร้าง
บารมีให้เต็มที่ เพื่อทำสิ่งที่มีคุณค่าที่สุดให้เกิดขึ้นทั้งต่อตัวเรา
และต่อชาวโลกด้วยการประพฤติปฏิบัติธรรม อีกทั้งต้องหมั่น
ฝึกฝนอบรมตนเองด้วยการทำใจให้หยุดนิ่ง เพราะเวลาที่ใจ
หยุดนิ่งเป็นเวลาที่ดีที่สุดในชีวิตของเราทุกคน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปฐมสาราณียสูตร
ความว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สาราณียธรรม ๖ ประการนี้ คือ
ภิกษุในธรรมวินัยนี้ เข้าไปตั้งกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม
ประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้ง
ต่อหน้าและลับหลัง แบ่งปันลาภทั้งหลาย ที่ประกอบด้วย
ธรรมได้มาโดยธรรม แม้โดยที่สุดบิณฑบาต ย่อมบริโภคร่วม
กันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายผู้มีศีล ภิกษุเป็นผู้มีศีลไม่ขาด
ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไท อันวิญญูชนสรรเสริญ อัน
ตณหาทิฏฐิไม่ยึดถือ เป็นไปพร้อมเพื่อสมาธิ เสมอกันกับ
เพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง อนึ่ง

อยู่ก็รัก จากก็คิดถึง

๕๔๓

ทฤษฎีอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นของประเสริฐ เป็นเครื่องนำสัตว์ออกจากทุกข์ ย่อมนำออกเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบแก่ผู้กระทำทฤษฎีอันนั้น มีอยู่ ภิกษุเป็นผู้ถึงความเสมอกันด้วยทฤษฎีในทฤษฎีเห็นปานนั้นกับเพื่อนสหพรหมจารีทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ธรรม ๖ ประการเหล่านี้แล เป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่ยรัก เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่ยเคารพ ย่อมเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความสามัคคี เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน”

การบำเพ็ญสาราณียธรรม คือ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึงกัน จะเป็นเหตุให้สังคม ประเทศชาติ และคนทั้งโลกอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สาราณียธรรม ๖ ประการนี้ หากบุคคลใดที่หมั่นบำเพ็ญ บุคคลนั้นย่อมเป็นที่รักของคนรอบข้าง จะเดินทางไกลหรือใกล้ ก็สะดวกปลอดภัยเพราะทิวาคู่คุ้มครองรักษา อยู่ที่ไหนใครก็รัก เมื่อจากไปเขาก็คิดถึง

*ก่อนที่จะกล่าวถึงความสำคัญของสาราณียธรรมทั้ง ๖ ข้อนี้ หลวงพ่อชวยยกตัวอย่างผู้ที่บำเพ็ญสาราณียธรรม

อยู่ก็รัก จากก็คิดถึง

๕๔๘

จนครบบริบูรณ์ แล้วได้ประสบผลดี ซึ่งมีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกมาแล้วเป็นตัวอย่างก่อน เรื่องมีอยู่ว่า พระติสสเถระเมื่อออกบวชเป็นพระภิกษุในบวรพระพุทธศาสนา และได้รับฟังโอวาทจากพระอุปัชฌาย์แล้ว ท่านตั้งใจปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัดตลอดมา เป็นพระที่สมบูรณ์ด้วยสิกขา ๓ คือ มีศีล สมาธิ ปัญญาที่บริสุทธิบริบูรณ์มาก ครั้นครบ ๕ พรรษาแล้ว ท่านขอโอกาสปลีกตัวไปบำเพ็ญกัมมัฏฐานตามลำพัง ณ ถ้ำแห่งหนึ่ง แม้จะอยู่รูปเดียว แต่ท่านก็มีจิตประกอบด้วยเมตตา หมั่นเจริญสาราณียธรรมอยู่เนืองๆ ไม่เคยขาดเลย

วันหนึ่ง พระมหาเถระ ๕๐ รูป เดินทางมาเยี่ยมเยียนท่านถึงที่พัก ท่านได้ต้อนรับด้วยความยินดี และบำเพ็ญอาคันตุกวัตรซึ่งเป็นวัตรสำหรับแขกผู้มาเยือนได้อย่างดีเยี่ยม คอยจัดแจงน้ำดื่ม น้ำใช้มาเตรียมไว้ ทั้งยังกุสสุกจัดหาสถานที่พักตามถ้ำต่างๆ ท่านได้อำนวยความสะดวกทุกอย่าง ให้พระอาคันตุกะได้อาศัยอยู่อย่างสะดวกสบายทุกรูป

รุ่งขึ้น พระเถระทั้ง ๕๐ รูป ได้ออกบิณฑบาตไปตามหมู่บ้าน แต่ไม่ได้รับบิณฑบาตจากญาติโยมเลย เมื่อเห็นว่าสายแล้ว ต่างพากันอุ้มบาตรเปล่ากลับที่พัก เมื่อกลับมาถึง พระติสสเถระก็ออกมารับบาตรจากพระสังฆเถระ ท่านสังเกตเห็นว่าแต่ละรูป

อยู่ก็รัก จากก็คิดถึง

๕๔๕

ไม่ได้รับอาหารแม้แต่ทัพพีเดียว จึงกราบเรียนว่า “ขอให้พระเถระทุกรูปได้นั่งรอในถ้ำนี้ก่อน กระผมขอโอกาสออกไปบิณฑบาตมาถวายเอง”

พระสังฆเถระสงสัยว่า ภิกษุรูปเดียวจะสามารถบิณฑบาตเลี้ยงพระถึง ๕๐ รูป ได้อย่างไร จึงถามพระติสสเถระว่า “พวกเราฝึกกันถึง ๕๐ รูป อุตส่าห์แยกย้ายกันออกไปคนละทาง ยังไม่เห็นใครมีจิตศรัทธามาใส่บาตรแม้แต่คนเดียว แล้วท่านไปรูปเดียว จะมีญาติโยมที่ไหนมาตักบาตร อีกทั้งถึงแม้ได้อาหารมาเต็มบาตร ก็ไม่สามารถที่จะเลี้ยงพระได้ทั้งหมด”

พระติสสเถระตอบด้วยความถ่อมตนว่า “ท่านขอรับ กระผมเป็นภิกษุประจำถิ่น พอที่จะบิณฑบาตมาได้โดยไม่ลำบากจนเกินไป และด้วยบุญของพระเถรานุเถระทั้งหลาย จะทำให้ผมสามารถหาภัตตาหารมาถวายได้ในวันนี้” จากนั้นท่านก็ครองจีวรเดินถือบาตรมุ่งหน้าเข้าไปในหมู่บ้าน พร้อมกับตั้งกัลยาณจิตไปในเบื้องหน้า ให้ผู้มีบุญได้มาทำบุญกับภิกษุสงฆ์ผู้เป็นเนื้อนาบุญอันเลิศ

ด้วยอานิสงส์ที่ท่านบำเพ็ญสาธารณิยธรรมมานาน ทำให้มหาอุบาสิกามีบุญท่านหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านที่พระเถระเข้าไปบิณฑบาต เกิดกุศลจิตศรัทธาอย่างแรงกล้า

อยู่ก็รัก จากก็คิดถึง

๕๕๐

อยากทำบุญเป็นสังฆทาน นางได้จัดเตรียมน้ำมันและอาหารค้อยพระเถระ ทันทีที่พระเถระมาถึงประตูบ้านนางได้ถวายอาหารจนเต็มบาตร พระเถระรับแล้วก็นำอาหารกลับไปถวายพระอีก ๕๐ รูป ที่กำลังรอคอยอยู่ในถ้ำ

พระติสสเถระนำบิณฑบาตพร้อมด้วยข้าวปลาอาหารที่มหาอุบาสิกাজัดเตรียมไว้นั้น เข้าไปถวายพระเถระทั้ง ๕๐ รูป กล่าวเชื้อเชิญให้ท่านฉันตามสบาย จากนั้นได้ถวายอาหารจนพอเพียงแก่ความต้องการของพระเถระทุกรูป ส่วนตัวท่านเองนั้นก็ฉันพอยังอรรถาภิธานให้เป็นไปได้เท่านั้น

หลังจากฉันภัตตาหารแล้ว พระสังฆเถระถามพระติสสเถระว่า “ท่านได้บรรลุโลกุตตรธรรมหรือยัง” พระติสสเถระตอบว่า “โลกุตตรธรรมของท่านนั้นไม่มีหรอก ครั้นถูกถามต่อไปว่า “ถ้าเช่นนั้น ท่านคงได้ฌานกระมัง” ท่านก็ตอบปฏิเสธอีก คำตอบของท่านยิ่งทำให้พระมหาเถระทั้ง ๕๐ รูป เกิดความกังขาขึ้นมาในใจ ทั้งอัครจริยโง่ในคุณธรรมของพระติสสเถระ จึงได้ถามต่อไปว่า “เมื่อไม่มีคุณวิเศษภายในอะไรเลย ทำไมท่านจึงไม่ลำบากในอาหารบิณฑบาต อีกทั้งเป็นที่รักยิ่งนัก”

พระเถระตอบว่า ท่านได้บำเพ็ญสาราณียธรรมมาตั้งแต่อกบวช เมื่อท่านบำเพ็ญได้ครบบริบูรณ์แล้ว แม้มีภิกษุแสนรูป

อยู่ก็รัก จากก็คิดถึง

๕๕๑

ต้องการภักดิ์ ของที่อยู่ในบาตรก็ไม่มีวันหมด นี่เป็นเพราะ
อานิสงส์การบำเพ็ญสาราณียธรรมให้บริบูรณ์ เมื่อพระเถระ
ทั้ง ๕๐ รูป ฟังแล้วต่างพากันอนุโมทนาสาธุการในคุณธรรม
ภายในอันยอดเยี่ยมของท่าน ทั้งๆ ที่เป็นเพียงสมมติสงฆ์ ยัง
ไม่ได้บรรลุโลกุตตรธรรมชั้นสูง แต่กลับเป็นผู้มีจิตใจงดงามสูงส่ง
มีข้อวัตรปฏิบัติที่น่าเคารพเลื่อมใสยิ่งนัก เมื่อเหล่ามหาเถระพัก
อาศัยอยู่ ๓ ราตรี ก็ลาจากไปด้วยความประทับใจ

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่า อานิสงส์การบำเพ็ญ
สาราณียธรรม หากทำได้บริบูรณ์แล้ว จะเป็นผู้ที่มีโมกษทรัพย์
สมบัติตกไม่พร่องกันเลยทีเดียว เพราะด้วยอานุภาพของใจที่แผ่
ขยายกว้างออกไปไม่มีประมาณนั้น จะส่งผลให้เราสำเร็จ
สมปรารถนาในทุกสิ่งอย่างเป็นอัศจรรย์ เพราะฉะนั้นให้พวกเรา
ตั้งใจมั่นว่า เราจะเข้าไปตั้งกายกรรม วาจากรรม มโนกรรม
ที่ประกอบด้วยเมตตาต่อเพื่อนร่วมโลกและสรรพสัตว์ทั้งหลาย
ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เราจะไม่หวงแหนสมบัติที่มีอยู่ จะขจัดความตระหนี่ออก
จากใจ ด้วยการแบ่งปันสิ่งของที่ตนเองมีให้แก่ผู้อื่น ให้ตั้งใจมั่น
ว่าจะหมั่นรักษาศีลให้บริสุทธิ์ ไม่ให้ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย
และประการสุดท้าย คือสัสมาทิฏฐิ หรือสัสมาทิปฏิบัติใดๆ ที่เป็น

อยู่ก็รัก จากก็คิดถึง

๕๕๒

ไปเพื่อให้ได้บรรลุผลนิพพาน เราต้องหมั่นปฏิบัติเพื่อให้
บรรลุธรรมนั้น หากทำได้เช่นนี้ จะทำให้เราเป็นที่รักที่เคารพ
ของทั้งมนุษย์และเทวาจะได้รับการสงเคราะห์สนับสนุนในทุกเรื่อง
จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากการทะเลาะวิวาท มีแต่ความ
สมัคสมานสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เมื่อเห็นอานิสงส์
ใหญ่เช่นนี้แล้ว ขอให้ตั้งใจนำไปปฏิบัติให้ได้กันทุกคน

